

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ Г.С. СКОВОРОДИ**

**ФАКУЛЬТЕТ ПСИХОЛОГІЇ І СОЦІОЛОГІЇ
КАФЕДРА СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ І СОЦІАЛЬНОЇ ПЕДАГОГІКИ**

*Присвячено 215-річчю заснування
ХНПУ імені Г.С. Сковороди*

**СУЧАСНІ РЕАЛІЇ ТА ПЕРСПЕКТИВИ
СОЦІАЛЬНОГО ВИХОВАННЯ ОСОБИСТОСТІ
В РІЗНИХ СОЦІАЛЬНИХ ІНСТИТУЦІЯХ**

**МАТЕРІАЛИ
ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
22 ЛИСТОПАДА 2019 РОКУ**

ХАРКІВ – 2019

УДК 37.015.31:316.42
ББК 74.60
С91

Затверджено редакційно-видавничою радою Харківського національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди (протокол № 6 від 05.11.2019 р.).

Сучасні реалії та перспективи соціального виховання особистості в різних соціальних інституціях: матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції, м. Харків, 22 листопада 2019 р. / за ред. М.П. Васильєвої. Харків: ХНПУ імені Г.С. Сковороди, 2019. 145 с.

Збірка містить матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції, присвяченої сучасним проблемам професійної підготовки майбутніх фахівців соціальної галузі, реаліям і тенденціям розвитку професійної діяльності фахівців соціальних інституцій з вирішення актуальних проблем соціальної роботи.

Матеріали представляють інтерес для науковців і практиків у галузі соціальної і соціально-педагогічної діяльності, науковців-початківців (здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) та другого (магістерського) рівнів спеціальності «Соціальна робота») й практиків – фахівців соціальних інституцій.

© Харківський національний педагогічний університет імені Г.С. Сковороди, 2019.

© Кафедра соціальної роботи і соціальної педагогіки, 2019.

© Васильєва М.П., 2019.

Гольфєред Т.Г. СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНИЙ СУПРОВІД БАГАТОДІТНИХ СІМЕЙ: НОРМАТИВНО-ПРАВОВИЙ АСПЕКТ.....	53
Дерев'янюк Г.О. ПРОБЛЕМА ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНЬОГО СОЦІАЛЬНОГО ПЕДАГОГА З ФОРМУВАННЯ ЗДОРОВОГО СПОСОБУ ЖИТТЯ ПІДЛІТКІВ У ЗАКЛАДІ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ.....	54
Довбня О.В. ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ СОЦІАЛЬНИХ ПЕДАГОГІВ ДО ПРОФІЛАКТИКИ БУЛІНГУ СЕРЕД ПІДЛІТКІВ.....	55
Збаранська Д.В. СУТЬ, ОСОБЛИВОСТІ ТА НАСЛІДКИ БУЛІНГУ СЕРЕД ПІДЛІТКІВ....	56
Коломієць Т.О. АКТУАЛЬНІСТЬ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ СОЦІАЛЬНИХ ПРАЦІВНИКІВ ДО РОБОТИ З АДАПТАЦІЇ ДІТЕЙ МОЛОДШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ В ЗАКЛАДІ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ.....	57
Криворотько К.А. ЗМІСТ РОБОТИ СОЦІАЛЬНОГО ПЕДАГОГА У ДОШКІЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ.....	58
Куряча С.В. ПРОФІЛАКТИКА БУЛІНГУ СЕРЕД ПІДЛІТКІВ У ЗАКЛАДАХ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ.....	60
Ларіна Е.Г. СТРУКТУРА ТА ОСНОВНІ ЦІЛІ ДЕРЖАВНОЇ СЛУЖБИ ЗАЙНЯТОСТІ УКРАЇНИ.....	61
Літвиненко Ю.С. АКТУАЛЬНІСТЬ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ СОЦІАЛЬНОЇ СФЕРИ ДО ПРОФІЛАКТИКИ ДЕВІАНТНОЇ ПОВЕДІНКИ ПІДЛІТКІВ.....	62
Павлюченко С.Ю. ДО ПРОБЛЕМИ НАРКОЗАЛЕЖНОСТІ ПІДЛІТКІВ.....	63
Пластун Т.І. АКТУАЛЬНІСТЬ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ СОЦІАЛЬНИХ ПРАЦІВНИКІВ ДО СОЦІАЛЬНОЇ РЕАБІЛІТАЦІЇ ДІТЕЙ-СИРІТ В УМОВАХ ПРИЙОМНОЇ СІМ'Ї.....	64
Попова В.В. АКТУАЛЬНІСТЬ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ СОЦІАЛЬНИХ ПРАЦІВНИКІВ ДО ПРОФІЛАКТИКИ ДЕЗАДАПТАЦІЇ ДОШКІЛЬНИКІВ У СПЕЦІАЛІЗОВАНИХ ЗАКЛАДАХ.....	65
Сєх М.І. ДОСВІД РЕАЛІЗАЦІЇ ДОЗВІЛЄВОЇ ПЛАТФОРМИ «ЗДОРОВЕНЬКІ БУЛИ» В ПРОЕКТІ «ДОМАШНЯ ОПІКА» БО «БФ «КАРІТАС ХАРКІВ».....	66
Скляниченко М.В. ОРГАНІЗАЦІЯ ЗМІСТОВНОГО ДОЗВІЛЛЯ ДІТЕЙ З ОСОБЛИВИМИ ОСВІТНІМИ ПОТРЕБАМИ В УМОВАХ ІНКЛЮЗІЇ.....	67
Тепляк А.М. ОСОБЛИВОСТІ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ СОЦІАЛЬНИХ ПРАЦІВНИКІВ ДО РОБОТИ З ЛЮДЬМИ ПОХИЛОГО ВІКУ.....	68
Шерстньова М.С. АНАЛІЗ ВІТЧИЗНЯНОГО ТА ЗАРУБІЖНОГО ДОСВІДУ СОЦІАЛЬНОЇ РЕАБІЛІТАЦІЇ НАРКОЗАЛЕЖНОЇ МОЛОДІ.....	69
Статті здобувачів вищої освіти.....	71

інформаційно-довідкової системи, розвиток матеріально-технічної бази служби зайнятості, здійснює підготовку кадрів усіх рівнів. Державний центр зайнятості несе відповідальність: за проведення на території держави єдиної політики зайнятості, організаційно-методичне забезпечення діяльності місцевих ланок державної служби зайнятості; за створення і розвиток матеріально-технічної, виробничої, поліграфічної бази державної служби зайнятості всіх рівнів; за створення на основі автоматизації та комп'ютеризації єдиної інформаційно-довідкової системи державної служби зайнятості; за формування системи професійної підготовки, підвищення кваліфікації та перепідготовки незайнятих громадян; за організацію підготовки кадрів для державної служби зайнятості та створення ефективної системи підвищення кваліфікації її працівників; за раціональне використання коштів Державного фонду сприяння зайнятості населення; за визначення оптимальної структури і чисельності працівників місцевих органів державної служби зайнятості, економне витримування коштів на її утримання.

Отже, основними пріоритетами в роботі державної служби зайнятості є: соціальний захист безробітних; надання сервісних послуг; розвиток профорієнтаційних послуг з використанням сучасних інформаційних технологій.

Літвиненко Ю.С.

здобувач вищої освіти другого (магістерського) рівня

Харківського національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди

АКТУАЛЬНІСТЬ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ СОЦІАЛЬНОЇ СФЕРИ ДО ПРОФІЛАКТИКИ ДЕВІАНТНОЇ ПОВЕДІНКИ ПІДЛІТКІВ

Науковий керівник – доктор педагогічних наук, доцент І.А. Романова

Актуальність підготовки майбутніх фахівців соціальної сфери до профілактики девіантної поведінки підлітків обумовлена тим, що з кожним роком рівень прояву девіантної поведінки у дитячому та молодіжному середовищі значно підвищується через нестабільний соціально-економічний стан суспільного розвитку, який призводить до поширення конфліктності в суспільстві та зумовлює розповсюдження агресивності та жорстокості у середовищі підлітків, появи нових видів прояву девіантної поведінки (булінг, підвищення інтересу до деструктивних молодіжних угруповань та ін.).

Аналіз та узагальнення нормативного забезпечення процесу професійної підготовки майбутніх фахівців соціальної галузі (Розпорядження Кабінету Міністрів України «Про схвалення Концепції підготовки фахівців за дуальною формою здобуття освіти», Закон України «Про вищу освіту», Національна стратегія розвитку освіти в Україні на період до 2021 року, Державні вимоги до акредитації напряму підготовки, спеціальності та вищого навчального закладу тощо) показали, що в системі освіти відбулися значні зміни: впровадження нових освітніх стандартів для закладів вищої освіти, зменшення кількості годин аудиторної роботи, підвищення вимог до самопідготовки здобувачів освіти, що потребує оновлення методичного забезпечення процесу їхньої професійної підготовки.

Різні аспекти проблеми підготовки майбутніх фахівців соціальної сфери до профілактики девіантної поведінки дітей та молоді вивчали такі дослідники: теоретико-методичні основи соціальної роботи (В. Андрущенко, Г. Коваль, В. Полтавець, С. Харченко та ін.); організація професійної підготовки майбутніх фахівців соціальної сфери (О. Безпалько, І. Зверева, О. Карпенко, З. Кияниця, В. Кузьмінський та ін.); формування професійної готовності майбутніх соціальних педагогів до взаємодії з девіантними підлітками (М. Малькова, Д. Годлевська, Г. Майборода Л. Вейланде та ін.); формування готовності майбутніх соціальних педагогів та соціальних працівників до профілактичної діяльності з дітьми та молоддю (В. Галузинський, І. Козубовська, С. Пащенко та ін.). Узагальнення ідей вищезазначених фахівців дозволило стверджувати, що питання підготовки

майбутніх соціальних педагогів до профілактики девіантної поведінки підлітків у закладах загальної середньої освіти (ЗЗСО) не є у повній мірі дослідженим і потребує наукового розгляду.

Аналіз практики з проблеми дослідження показав, що у процесі професійної освіти фахівців соціальної галузі існують такі протиріччя: між потребою у досвідчених фахівцях у сфері профілактичної роботи у підлітковому середовищі ЗЗСО та відсутністю готовності фахівців до виконання відповідного виду діяльності з урахуванням сучасних тенденцій; між необхідністю оновлення змісту професійної підготовки майбутніх фахівців соціальної галузі та відсутністю науково-методичного забезпечення процесу їхньої професійної підготовки до відповідного виду діяльності. Отже, можна визначити, що проблема професійної підготовки майбутніх фахівців соціальної сфери до профілактики девіантної поведінки серед підлітків у закладах загальної середньої освіти є актуальною та потребує наукового дослідження.

Перспективним напрямом подальших досліджень є аналіз вітчизняного та закордонного досвіду підготовки майбутніх соціальних педагогів та працівників до профілактики девіантної поведінки підлітків у ЗЗСО.

Павлюченко С.Ю.

здобувач вищої освіти першого (бакалаврського) рівня
Харківського національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди

ДО ПРОБЛЕМИ НАРКОЗАЛЕЖНОСТІ ПІДЛІТКІВ

Науковий керівник – доктор педагогічних наук, професор М.П. Васильєва

На сучасному етапі розвитку суспільства проблема глобального поширення наркоманії є однією з найгостріших у системі забезпечення національної безпеки нашої держави і потребує негайного вживання рішучих заходів. Через особливості психологічного та соціального розвитку підлітки є категорією, що найбільш сприятливою до впливу негативних явищ, зокрема й до вживання наркотичних речовин. Школа як соціальний інститут всерйоз занепокоєна даною ситуацією.

Викликає хвилювання суспільства, педагогічної спільноти, батьків швидке та легке розповсюдження наркотичних речовин у школі (наявність так званих «суниць») та на вулиці (адреси телеграм-каналів, які займаються розповсюдженням наркотиків на будинках, банерах). Це спричиняє стрімке зростання наркозалежних дітей та молоді.

Аналізуючи думки науковців (Н.І. Нікітіної, С.С. Пальчевського, С.Я. Харченка), зроблено висновок про те, що суть наркозалежності виявляється в систематичному вживанні психоактивних речовин та нейромедіаторів, зумовленому психічною та фізичною залежністю від них. Дослідниками запропоновано низку класифікацій наркозалежності: за видом залежності (фізична, психічна); за психо-фармакологічним впливом (наркотики, що пригнічують діяльність центральної нервової системи (опіати, барбітурати); наркотики, що збуджують діяльність центральної нервової системи (амфетаміни, кокаїн, гашиш); наркотики, що викликають галюцинації (маріхуана, мускатний горіх, ЛСД, мескалін, псилоцибін).

З метою розпізнавання, чи вживає підліток наркотики, науковцями створено соціально-психологічний портрет такої дитини. Визначено такі ознаки: дитина має особистісні проблеми, з тривогою і невпевненістю дивиться в майбутнє, не має чітких життєвих планів, часто опиняється в життєвих ситуаціях, які здаються їй безвихідними.

Отже, вживання наркотиків – це явище, яке набуло популярності серед підлітків, що актуалізує проблему пошуку засобів боротьби з наркозалежністю школярів. Уживання наркотиків дитиною підліткового віку має низку соціальних, психологічних та соціально-психологічних причин, а також особливостей, які досліджуються науковцями соціально-педагогічної, психологічної, медичної галузей.